

רות בן-ישראל, 2 פברואר 2020

מרית, סביון היקרות, אבי, הנכדים, דבורה וכל המשפחה והחברים היקרים, הכרתי את רותי כשבאה ללמד אותנו, תלמידי הפקולטה למשפטים בתל-אביב לפני כחמישים שנה על הסכמים קיבוציים. ברק עיניה ושחור שיערה, נמרצות ההליכה, והמשנה הסדורה קסמו לנו מאד וסיקרו אותנו. והנה כעבור שנים ספורות הצטרפה לפקולטה בתל אביב כחברת סגל, והפכה להיות מנהיגה אקדמית. שעות השיחה הרבות אתה הותירו בכולנו רושם עז. כי לצד הסוגיות המשפטיות והחברתיות, היא חלקה איתנו את חוויותיה האישיות. ותמיד היה מרתק לשמוע את הסיפורים המצחיקים לרוב, העצובים לעיתים, והכנים והישרים **תמיד** על עצמה, משפחתה, על הבנות האהובות, על הקורסים השונים שעברה. ואיך עברה בגבורה את הניתוח, וחזרה אלינו חדשה, ואיך שיתפה אותנו בעוללות הגמלאים, ובסיפור האהבה הגדול בינה לבין גדעון. ואיך באה ובישרה לנו בשמחה על לידת הנכדים; והצניחות החופשיות, והטיולים, ועוד, ועוד. וגם כשפרשנו כולנו מההוראה, למדנו ממנה את סודות הגיל השלישי, שאותם למד ממנה העולם כולו, שהוקסם מאישיותה, מפועלה, מססגוניותה.

לפני שנים אחדות פרסמה רותי את ספרה המקסים – **הגדת רות**, סיפור אישי מרתק הנטוע בהווה הקולקטיבית של מדינת ישראל, המאוכלס על ידי דמויות גדולות מהחיים, אבות אבותיה ואימות אימהותיה של רות, שמהם היא נוצקה בצלמם ובדמותם. חייהן של דמויות אלה מתאפיינים בהליכה שלא בתלם, בתנועה ובעשייה בלתי נלאות, בלימוד וביצירה.

זכיתי לדבר בטקס שנערך לכבוד הספר, והכתרתי את דבריי בשם "אגדת רות", כי רות בן ישראל היא סיפור אגדה – לא הייתה כמוה ולא תהיה כמוה: יוצאת דופן, כריזמטית, משכילה ומרשימה, תאבת דעת וחיים, משפיעה, מנהיגה. היא הייתה אשת העולם הגדול בימים שאיש בעצם לא יצא מגבולות הארץ; החל מילדותה היא בנתה את עצמה מחדש מידי תקופה בתנועות מעגליות – רקדנית, שחקנית, פסנתרנית, אומנית, כימאית, משפטנית, ציירת, רקדנית, שחקנית, פסנתרנית, מלחינה; היא גילמה במקומות מגוריה – תל אביב, באר-שבע, הרובע היהודי בירושלים, נוה צדק – את ישראל השורשית, הציונית, החדשה והמתחדשת.

תכונותיה האישיות של רותי באו לביטוי מובהק בהקשר המשפטי – היא עיצבה את דיני העבודה בתיאוריה ובפרקטיקה במדינת ישראל; היא הייתה דיקנית המשפטים הראשונה בארץ; האישה, חוקרת המשפט הראשונה, שקיבלה את פרס ישראל; היא הייתה דמות מרכזית בעיצוב דיני השוויון התעסוקתי והשוויון בעבודה בעולם בכלל ובמדינת ישראל; היא הייתה הנציבה הראשונה לענייני הטרדות מיניות באוניברסיטת תל אביב, וחיברה את התקנון שהפך למודל ארצי. גם הפעילות ההתנדבותית שעשתה הייתה מרשימה במיוחד – היא כיהנה כיושבת ראש מועצת המוזיאונים ופעלה שנים רבות בוועד המנהל של סוזאן דלל, ועשתה בכל מקום גדולות ונצורות.

ואחרי פרס ישראל והפרישה מעולם המשפט החלו הריקודים בלהקת גילה שכמעט גרמו לנו התקף לב, ואתם הציורים הקסומים, המפארים את משרדינו ואת בתינו, ושמענו את השירים שכתבה ואת המנגינות; ואחרי שקראנו בשלמותה את **הגדת רות**, לא תמה דרכה, והיא החלה בכתיבת אופרה, שאת הפרק הראשון המתוזמר שלה שלחו לי בנותיה הנפלאות בימים האחרונים לחייה, ואני מקווה שכולנו נוכל לשמוע את האופרה כולה בעתיד.

בשנה שעברה כשמלאו לה שמונים ושמונה שנים, חגגנו יחד אתה ועם חברתנו הטובה נינה זלצמן, את יום הולדתה. בהזדמנות זו הצגנו חידון, שאת חלקו אציג לכם בקצרה - -

מי מוכיחה שאין גבול לשום אפשרות?

מי פילסה את דרכן של נשים לחירות?

מי הגיעה בכל מקום שבו הייתה לבכירות?

מיהי דמות נערצת בהסתדרות?

מי מצטיינת באומנות, נגינה, שירה וספרות?

מי בגיל שמונים ושמונה מהווה גילום של נערות?

כן, כל אלה הם רק חלק מנפלאותיה של רות.

רות בן ישראל מהווה מופת ודוגמה לאוונגארד אישי וקולקטיבי- שבו מתמזגות גם יחד חלוציות, ציונות, תעוזה, סקרנות ויצירתיות. כולם מדברים על שחרור האישה. רותי הייתה אישה משוחררת עוד לפני השחרור, ובעצם, שחררה את כולנו.

רותי כתבה ספר מופלא על חייה. אבל חשוב מאד לציין שבכוח אישיותה היא עשתה דבר שמעטים מסוגלים לעשות. הייתה לה היכולת לכתוב בעצמה את סיפור חייה מתוך אהבת חיים, אהבת אדם, אהבת משפחתה, אהבת תרבות, אהבת הארץ, ומתוך היכולת האדירה לחלום, לתכנן ולהגשים.

סיפורה של רות נכנס לכותל המערבי של סיפורי הנשים הגדולות של תרבותנו. זכינו בה; זכינו בחברותה; היא העשירה את חיינו באופן קולקטיבי ובאופן אישי. טוב שזכרה הטוב מונצח ביצירותיה המשפטיות, התרבותיות, בספרים, במסך, במוסיקה. מתוך אהבה גדולה והוקרה הוא יהיה מונצח לעד בליבנו.